

**Česká školní inspekce
Zlínský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIZ-1095/22-Z

Název	Dětský domov Zašová
Sídlo	č.p. 172, 756 51 Zašová
E-mail	info@ddzasova.cz
IČO	60990597
Identifikátor	600031969
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Lubomír Krhut
Zřizovatel	Zlínský kraj
Místo inspekční činnosti	č.p. 172, 756 51 Zašová
Termín inspekční činnosti	19. 10. 2022 – 21. 10. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Dětský domov Zašová vykonává činnost dětského domova a školní jídelny.

Zařízení tvoří tři oddělené rodinné skupiny s maximální kapacitou 24 osob. Evidenční stav k termínu inspekční činnosti činil 13 dětí - jedno dítě v předškolním vzdělávání, devět dětí plnicích povinnou školní docházkou, jedna mladistvá matka s dítětem nepokračující ve vzdělávání po ukončení povinné školní docházky, dvě vzdělávající se ve střední škole a sedm zletilých nezaopatřených osob na základě smlouvy o setrvání v dětském domově do ukončení přípravy na budoucí povolání vzdělávající se ve středních školách. Všechny děti i zletilé nezaopatřené osoby umístěné v zařízení byly přítomny. Jednomu dítěti umístěnému v zařízení bylo na jeho kmenové škole přiznáno podpůrné opatření. Dětský domov je bezbariérový.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel zařízení vypracoval vizi rozvoje zařízení, která důsledně vychází z analýzy vývoje zařízení, z dosažených pozitivních výsledků. Koncepti průběžně vyhodnocuje, ale také aktualizuje vzhledem k měnícím se podmínkám dětského domova. Na základě těchto výsledků stanovuje v ročních plánech výchovně vzdělávací činnosti další cíle, které postihují materiální, personální a finanční rozvoj dětského domova. Formulovaná vize je vhodně zaměřena na výchovu a vzdělávání dětí s důrazem na přípravu na jejich budoucí samostatný život, což zefektivňuje vzdělávání a přispívá k rozvoji potenciálu a potřeb dětí. S obsahem koncepce je detailně seznámena i ztotožněna většina zaměstnanců, což se projevuje mimo jiné i na pružnosti zařízení reagovat na nové výzvy a situace (mladistvá matka s dítětem).

Část svých organizačních a kontrolních pravomocí ředitel zařízení účelně nově delegoval na vedoucí vychovatelku, vykonávající současně řídicí činnost, sociální agendu dětí a pedagogickou činnost. Vedení zařízení společně s dalšími pracovníky efektivně zajišťuje plánování a organizaci subjektu. Pravidelné porady vedení a pedagogické rady podporují vzájemnou spolupráci pedagogů a v jejich průběhu jsou bezodkladně řešeny aktuální problémy. Účelné využívání vnitřního elektronického informačního systému všemi zaměstnanci přispívá vzájemné informovanosti, ale i následné analýze zaznamenaných informací. Efektivitě řízení přispívá průběžný každodenní kontakt ředitele se zaměstnanci, a také přímá pedagogická práce vedení, realizovaná v průběhu týdne ve všech rodinných skupinách. Toto organizační nastavení umožňovalo vedení získávat přímé informace o dětem, vztazích mezi nimi navzájem či mezi nimi a pedagogy. Hospitační činnost vedení byla systematická zacílená na zhodnocení kvality výchovně vzdělávacího procesu, ale i na zhodnocení účelného uplatňování poznatků z absolvovaného dalšího vzdělávání pedagogů. Závěry z kontrolní a hospitační činnosti byly zobecnovány při jednáních pedagogické rady, pedagogičtí pracovníci dostávali pravidelnou a ucelenou zpětnou vazbu pro zkvalitňování vzdělávání a osobní profesní rozvoj. Organizační zajištění denních služeb vychovatelů bylo funkční. Ředitel zařízení vhodně upravil v závislosti na aktuálních potřebách umístěných osob služby pedagogů, jedna rodinná skupina byla tvořena pouze zletilými nezaopatřenými osobami. Péče o umístěné děti a zletilé nezaopatřené osoby tak byla dostatečně personálně zabezpečena.

Pedagogický sbor se od minulé inspekční činnosti doposud nekonsolidoval a nadále prochází významnými personálními obměnami. Možnosti pedagogů dlouhodobě pracovat se vztahem s dítětem vycházejícího ze vzájemné důvěry jsou tak omezující pro efektivitu výchovně vzdělávacího procesu. Pro výkon přímé pedagogické činnosti byli všichni pedagogové kvalifikovaní, bezúhonní a splňovali podmínku psychické způsobilosti. S profesní adaptací

začínajících pedagogů na náročné prostředí dětského domova pomáhají vedení zařízení zkušenější pedagogové. Další vzdělávání pedagogických pracovníků se cíleně zaměřovalo na vzdělávací akce k získávání nových odborných znalostí a dovedností pedagogů především v oblasti speciální pedagogiky, což se pozitivně odráželo v kvalitě vzdělávacího a výchovného procesu. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků však dlouhodobě není zaměřen na získávání potřebných specifických odborných znalostí a dovedností získaným psychoterapeutickým, sociálně psychologickým nebo sebezkušenostním výcvikem. Absence těchto kompetencí limituje možné terapeutické možnosti vedení dětí a rodinných skupin. Spolupráce s místně příslušným diagnostickým ústavem je spíše nárazová. Možnost nacházet nová řešení problémových situací oproštěných od běžné denní rutiny prostřednictvím nezávislého externího supervizora dětský domov pedagogům nenabízí.

Pro zajištění výchovy a vzdělávání dětí má dětský domov vytvořen vhodné materiální a nadstandardní prostorové podmínky. Jejich stav vedení soustavně sleduje a vyhodnocuje. Na dobrém stavu vybavení zařízení bylo znát, že si ho děti váží, a že jsou vychovateli cíleně vedeny k šetrnému zacházení. Interiéry rodinných skupin byly čisté, estetické a podobaly se běžným rodinám. Spolu s prostředky státního rozpočtu dětský domov také efektivně využívá finanční prostředky získané zejména prostřednictvím sponzorských darů, což přispívá průběžné inovaci výchovně vzdělávacího procesu.

Organizace školního stravování je realizována formou provozu vlastní školní jídelny, která připravuje celodenní pestrou stravu. Jídelní lístky byly sestaveny v souladu se zásadami zdravé výživy, s dostatkem ovoce a zeleniny.

Zařízení má k zajištění bezpečného prostředí nastaveny adekvátní preventivní mechanismy s ohledem na potřeby umístěných dětí. Ty byly pravidelně a prokazatelně seznamovány se zásadami dodržování bezpečnosti a ochrany jejich zdraví a s možnými riziky, se kterými se mohou v zařízení či jeho okolí setkat. Proti vstupu nepovolaných osob je dětský domov zabezpečen uzamčením objektu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Přijetí dítěte do domova probíhá ve spolupráci ředitele, vedoucí vychovatelky a příslušného vychovatele. Z rozhovorů s dětmi bylo zřejmé, že jsou dostatečně seznamovány se svými právy a povinnostmi. Do rodinných skupin jsou děti zařazovány podle sourozeneckých vztahů, což přispívá k udržování rodinné koheze. Školní vzdělávací program je naplňován průběžně, podporován je především rozvoj kompetencí sociálních, komunikativních a pracovních prostřednictvím účinných a vhodně uplatňovaných pestrých forem a metod práce. Dosahování obecných cílů stanovených ve školním vzdělávacím programu i individuálních cílů dětí v programu rozvoje osobnosti je pedagogy pravidelně vyhodnocováno, k čemuž vhodně využívají možnosti vnitřního informačního systému. Podpora kompetencí k učení a řešení problémů byla spojena zejména s přípravou na vyučování, kde byly vhodně zohledňovány individuální předpoklady a potřeby dětí. Při přípravě na vyučování měly děti dostatek prostoru pro samostatné řešení úloh, při plnění zadaných úkolů byly soustředěné a pozorné. Převažující pozitivní hodnocení výsledků dětí posilovalo jejich sebedůvěru pro zvládnutí dalších činností.

Sledované výchovné působení vycházelo z cílů programu rozvoje osobnosti, pravidelně byly zařazovány formy speciální podpory (logopedie, relaxace). V rámci odpoledních aktivit byl kladen důraz na rozvoj pohybových dovedností při venkovních sportovních aktivitách s ohledem na aktuální počasí. Ve večerních hodinách byly děti vedeny k upevňování

pracovních kompetencí. Probíhal pravidelný úklid, dětem byly rozděleny povinnosti přiměřené jejich věku, za jejichž plnění zodpovídaly. Při sledovaných činnostech bylo citlivě reagováno na aktuální rozpoložení dětí, kladen byl důraz na rozvoj samostatnosti a spontánnosti dětí, vhodně byly zohledňovány individuální zvláštnosti každého dítěte.

Sledované vzdělávací činnosti dětí v odpoledních hodinách probíhaly v příjemné pracovní atmosféře. Práce s dětmi byla cíleně zaměřena na rozvoj samostatnosti, zdokonalování sebeobslužných činností a na slušné vystupování. Děti při komunikaci s pedagogy vyjadřovaly vlastní názor a zároveň respektovaly názor druhých, což se pozitivně promítlo příjemnou atmosférou v každé rodinné skupině. Při hodnocení dětí v rámci výchovně vzdělávací činnosti byla zřejmá snaha děti povzbuzovat, motivovat a průběžně slovně hodnotit, což dětem poskytovalo potřebnou zpětnou vazbu. Vedení dětí ke spolupráci při činnostech souvisejících s běžným chodem života domova podporovalo jejich vzájemné pozitivní sociální vztahy. Při komunikaci i spolupráci docházelo k aktivnímu rozvíjení komunikativních a sociálních kompetencí dětí. Konflikty dětí mezi sebou nebo vychovateli v průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány, děti se chovaly přirozeně a slušně. Nabídka aktivit v jednotlivých rodinných skupinách byla pestrá, děti se k ní vyjadřovaly pozitivně. O víkendech dětský domov realizuje výlety do přírody nebo za kulturním děním. Děti nejsou omezovány v přijímání návštěv, zařízení jim také pravidelně umožňuje pohyb mimo zařízení formou samostatných vycházek.

Při osobních rozhovorech oslovené děti uvedly, že jsou v dětském domově spokojené a že se jim zde v rámci možností líbí, nesetkaly se s žádným ponižováním ani fyzickým trestáním ze strany zaměstnanců dětského domova. Dětský domov rovněž cíleně podporoval návštěvy dětí u rodičů a osob odpovědných za výchovu i pobyty dětí v širších rodinách, které se uskutečňovaly především o víkendech během celého školního roku, svátcích a prázdninách. Jejich četnost byla zcela individuální, závislá na aktuálních sociálních okolnostech každého dítěte.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vychovatelé ve spolupráci s vedením dětského domova zpracovávají programy rozvoje osobnosti dětí, které vhodně vymezují cíle osobnostního i psychického rozvoje dětí. Efektivitě naplňování individuálních cílů dětí nově přispívá i propojení s konkrétními formami a metodami práce v týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti. Dobrá spolupráce s orgány sociálně-právní ochrany dětí se většinou projevovala také souladem programu rozvoje osobnosti s individuálním plánem ochrany dítěte. V některých případech však tyto dokumenty zařízení nemělo k dispozici. Z pozorování chování a jednání dětí bylo zřejmé, že se cíle programu rozvoje osobnosti dětí většinou daří plnit. Při stanovování dalších výchovně – vzdělávacích a rozvojových cílů uplatňovali vychovatelé poznatky z pozorování spontánních projevů dětí a jejich chování při organizovaných činnostech. Přihlíželi k jejich možnostem a potřebám se zaměřením na speciální vzdělávací potřeby, přípravu na odchod do biologické rodiny, posilování samostatnosti při ukončování pobytu v domově či změny při vzdělávání.

Z rozhovorů s dětmi, vychovateli a ředitelem vyplynulo, že hodnocení výsledků výchovy a vzdělávání je běžnou součástí života v zařízení a probíhá pravidelně formou společných rozhovorů. Vedle průběžného hodnocení vychovatele obsahuje i jeho povzbuzení, pravidelně dochází i k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení, při kterém se děti učí slušně vyjadřovat a vzájemně spolupracovat. Děti motivovalo, že slovní hodnocení probíhalo převážně neprodleně po vykonání zadaného úkolu, úspěchy dětí byly pedagogickými pracovníky oceňovány. Individuální příčiny dílčích či průběžných neúspěchů či selhání

dítěte jsou analyzovány, pedagogové informace vyhodnocují. Při působení na děti je využívána také různorodá škála opatření ve výchově, přičemž pozitivní z nich převládají. Jejich analýzou však bylo zjištěno, že dětský domov nevyužívá motivačně tento nástroj s dostatečnou četností, část umístěných dětí nezískala ve sledovaném období žádné opatření ve výchově jako formu ocenění dosažených výsledků. Kapesné dětí je využíváno motivačně a děti s ním přiměřeně vzhledem k věku mohou dle vlastního uvážení zacházet, což podporuje jejich samostatnost, zodpovědnost a finanční gramotnost. Útěků z dětského domova se děti dlouhodobě nedopouští a v rozhovorech tento způsob řešení problému vůbec nezvažovaly. Většina z nich významně vyzdvihovala otevřenost personálu zařízení k hledání vhodných řešení k naplnění jejich okamžitých či dlouhodobějších potřeb. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že nastavený systém hodnocení respektují, rozumějí mu a chápou jeho smysl a účel. Uplatňovaný systém umožňuje sledovat aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí, jejich pokroky.

Hlavní záměry minimálního preventivního programu dětského domova cíleně směřovaly k formování a pěstování morálních hodnot, vytváření pozitivního klimatu nejen v rodinných skupinách, ale v celém dětském domově, na zdravý životní styl, upevňování pozitivních mezilidských vztahů, rozvoj sociálních a komunikačních dovedností a schopností. Dětský domov pravidelně monitoruje výskyt sociálně patologických jevů, následně s výsledky pracuje a motivuje děti ke zlepšení jejich chování především aktivním a smysluplným využíváním volného času. Účinně probíhá spolupráce vychovatelů s třídními učiteli škol, která je v rámci prevence školní neúspěšnosti dětí průběžně a cíleně realizována. V důsledku toho pak téměř všechny děti či zletilé nezaopatřené osoby odchází ze zařízení s ukončeným středoškolským vzděláním. V dětském domově je zřízena schránka důvěry a děti se tak mohou anonymně svěřovat se svými připomínkami či dotazy. Ve sledovaném období však své problémy řešili hlavně s vychovateli a ředitelem zařízení. Dětský domov vytváří velmi dobré podmínky k zapojení co největšího počtu dětí do různých zájmových kroužků pořádaných mimo zařízení. Děti jsou tak cíleně začleňovány do kulturního, sportovního a společenského dění v obci a mají také možnost navazovat přirozené vztahy se svými vrstevníky a budovat si vhodné sociální zázemí po odchodu ze zařízení. Kvalitu a efektivitu zvolených strategií primární prevence dětský domov pravidelně vyhodnocuje; v rámci předcházení sociálně patologických jevů aktivně spolupracuje s organizacemi a odborníky, pravidelně využívá jejich pomoci i rozmanitých nabídek.

Zařízení efektivně spolupracuje s organizacemi participujícími na chodu zařízení. V případě potřeby kooperuje také s odbornými pracovníky specializovaných institucí. Velmi přínosná je úzká spolupráce zařízení s obcí a zapojování do projektů nadačních organizací. Díky nim je možno zajistit dětem kvalitní materiální zázemí a financovat třeba nákladné zážitkové činnosti. Potřeby dětí pro samostatný život při ukončování ústavní výchovy jsou individuálně zohledňovány a vyhodnocovány. Jejich přechod do samostatného života vedení dlouhodobě sleduje. Většina z nich v prvních letech samostatného života často kontaktuje pracovníky zařízení, konzultuje s nimi své záležitosti a domov pravidelně navštěvuje.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti došlo k významným změnám v pedagogickém sboru, včetně statutárního zástupce ředitele. Počet pedagogů již umožňuje i z dlouhodobého hlediska zařízení zajišťovat kvalitní péči o všechny děti.
- Změna věkové struktury dětí.
- Cíle programu rozvoje osobnosti dítěte jsou nově již propojeny s konkrétními formami a metodami práce v týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti.
- Kapesné dětí je využíváno motivačně vzhledem k jejich dosahovaným výsledkům.
- Dětský domov průběžně obnovuje materiální vybavení.

Silné stránky

- Manažersky důsledná práce ředitele se projevuje nejen v dobrém hospodaření zařízení, ale i v průběžném naplňování stanovené koncepce rozvoje zařízení.
- Zařízení se dlouhodobě daří motivovat drtivou část umístěných dětí či zletilých nezaopatřených osob k ukončení středoškolského vzdělání, což jim následně pomáhá úspěšně vstupovat na pracovní trh a do samostatného života.
- Přátelský a respektující přístup pedagogů k dětem podporuje rozvoj sociálních vztahů a příznivé klima rodinných skupin.
- Dlouhodobě nulová útekovost dětí.
- Efektivní spolupráce s obcí a nadačními organizacemi.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nestabilní pedagogický sbor snižuje možnosti budování dlouhodobých a kvalitních vztahů mezi umístěnými dětmi a pedagogy, což limituje efektivitu výchovně vzdělávacího procesu.
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků z dlouhodobého hlediska neakcentuje potřeby pedagogů a zařízení v oblasti získávání zkušeností či dovedností prostřednictvím sebezkušenostních, psychoterapeutických nebo sociálně psychologických výcviků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy / školského zařízení.

- Průběžně realizovat konkrétní kroky ke stabilizaci pedagogického týmu.
- Zaměřit systematicky další vzdělávání pedagogických pracovníků také na sebezkušenostní, psychoterapeutický nebo sociálně psychologický výcvik.
- Zvýšit součinnost dětského domova s orgány sociálně-právní ochrany dětí v oblasti zajištění souladu cílů individuálního plánu ochrany a programu rozvoje osobnosti dítěte.
- Využívat pozitivní opatření ve výchově k motivaci všech dětí v dětském domově.
- Umožnit pedagogům dětského domova vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím pravidelné supervize.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Koncepce rozvoje dětského domova Zašová z 1. 6. 2018
2. Vnitřní řád dětského domova platný od 1. 9. 2019
3. Školní vzdělávací program dětského domova platný od 7. 9. 2022
4. Výroční zprávy o činnosti školského zařízení, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
5. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
6. Pedagogická dokumentace ve školním roce 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
7. Zápisy z jednání pedagogické rady a porad vychovatelů, školní rok 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
8. Plány kontrolní a hospitační činnosti školní roky 2021/2022 a 2022/2023, včetně hospitačních záznamů k termínu inspekční činnosti
9. Kniha denní evidence zařízení vedená v elektronické podobě
10. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2022/2023
11. Týdenní programy činností, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
12. Personální dokumentace zaměstnanců – aktuální stav k termínu inspekční činnosti
13. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2022/2023
14. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2021 k termínu inspekční činnosti
15. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k termínu inspekční činnosti (vzorek)
16. Programy rozvoje osobnosti dětí za školní roky 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti (vzorek)
17. Minimální preventivní program pro školní rok 2022/2023
18. Dokumentace k finančním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení ke dni inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Zlínský inspektorát, Zarámí 88, P. O. Box 125, 760 01 Zlín, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.z@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Pavel Schönwälder, školní inspektor, Pavel Schönwälder v. r.
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Soňa Bergerová, školní inspektorka Soňa Bergerová v. r.

Bc. Jana Mazáková, kontrolní pracovnice Jana Mazáková v. r.

Ve Zlíně 7. 11. 2022

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Lubomír Krhut,
ředitel školského zařízení

Lubomír Krhut v. r.

V Zašové 11. 11. 2022